

<https://uapsp.org.ua/organizatsii-shcho-zajmayutsya-rozvytkom-sotsialnoyi-roboty/>

8. «Професійний розвиток соціальних працівників». Українська асоціація соціальних працівників. URL: <https://uasp.org.ua/profesiyniy-rozvitok-sotsialnih-pratsivnikiv/>

9. «Стандарти професійної підготовки та кваліфікації у соціальній роботі». Міністерство соціальної політики України, 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18#Text>

10. Bernard J.M., & Goodyear R.K. Fundamentals of clinical supervision (5th ed.). Pearson. 2014. 448 p.

11. Bogo M. The Practice of Field Instruction in Social Work: Theory and Process (2nd ed.). Columbia University Press. 2006. 228 p.

12. Cohen E., & Sherman L. (2014). Professional development for social workers: An evaluation of a leadership training program. Journal of Social Work Education, 2014. № 50(2). С. 238-251.

13. Dewane C.J. Social work practice: A critical thinker's guide. John Wiley & Sons. 2015. 704 p.

14. Healy L.M. International social work: Professional action in an interdependent world. Oxford University Press. 2017. 409 p.

Юрій Гнатишин

аспірант кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності, спеціальність 231 Соціальна робота, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна

ОСНОВНІ ПІДХОДИ МЕДІАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РОБОТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА

У статті проаналізовано основні підходи медіативної діяльності в роботі соціального працівника. Розкрито медіативну взаємодію соціального працівника як з клієнтом та визначено особливості спілкування, а саме: рівність сутнісних позицій спілкування (суб'єкт-суб'єктні відносини), довіра, взаємна відкритість обох сторін, відсутність оцінки, прийняття іншого, як неповторної і цінної людини. Обґрунтовано, що виконання соціальним працівником ролі медіатора передбачає, що він повинен бути готовий до зміни співвідношення сил і соціальної динаміки конфліктних відносин з допомогою впливу на переконання і поведінку сторін конфлікту, надаючи їм необхідні знання та інформацію, використовуючи більш ефективно потенціал переговорного процесу.

Ключові слова: медіативна діяльність, врегулювання конфліктів, соціальний працівник, клієнт, особливості спілкування у медіативній взаємодії.

Зважаючи на досить широке коло об'єктів соціальної роботи звернемо увагу на те, що професія соціального працівника вимагає вміння спілкуватись з різноманітними категоріями, допомагати у налагодженні стосунків, вирішенні проблемних ситуацій, суперечок.

Серед науковців саме Л. Козеру належить найпоширеніше трактування конфлікту як боротьби за цінності та претензії на певний статус, владу та ресурси; боротьби, у якій цілями є нейтралізація, заподіяння шкоди або знищення суперника. Конфлікт – зіткнення інтересів, реальних, уявних чи приписуваних іншій стороні, загроза, якого є реальною чи може виникнути в майбутньому; це граничне загострення протиріч між учасниками взаємодії, що проявляється в їхньому протиборстві [1;6].

Центральною фігурою у процесі врегулювання конфлікту є соціальний працівник у якості медіатора. У свою чергу, як було зазначено вище, медіатор – це особа, яка відповідає вимогам, встановленим цим законом та медіаційним застереженням (угодою про медіацію), яка має статус медіатора відповідно до цього закону і яку сторони конфлікту обрали для проведення медіації. Він бере участь у процедурі медіації як третя, нейтральна, незацікавлена сторона [4; 5].

Взаємодія соціального працівника, який виступає в якості медіатора, з клієнтом будується на основі діалогу, який передбачає наступні особливості спілкування:

- 1) рівність сутнісних позицій спілкування (суб'єкт-суб'єктні відносини);
- 2) довіра, взаємна відкритість обох сторін;
- 3) відсутність оцінки;
- 4) прийняття іншого, як неповторної і цінної людини [7, с. 268].

Соціальний працівник, допомагає всім учасникам знизити емоційне напруження, почути і зрозуміти один одного, а також допомогти сторонам конфлікту самим знайти вихід із ситуації і обговорити, як уникнути повторення подібного в майбутньому. Він стежить, щоб кожен учасник не тільки висловив свою думку, а й вислухав іншого. Потім допомагає обом сторонам знайти взаємовигідне рішення. Метою медіатора є перетворити опонентів у партнерів по вирішенню проблеми [2, с. 49].

З аналізу літератури для вирішення конфліктних ситуацій соціальним працівником можуть застосовуватися наступні підходи медіаційної діяльності:

- 1) створення обстановки для спільного вирішення конфлікту;
- 2) творчий підхід – допомога клієнту направити енергію на пошук нових рішень;

3) активний нейтралітет, який врівноважує вплив обох сторін, щоб у них були рівні можливості;

4) контроль над емоціями – створити можливість, щоб клієнти висловили власні емоції і водночас не звинувачували іншу сторону. Для соціального працівника є дуже важливо зберігати спокій;

5) готовність до вирішення конфлікту – соціальний працівник усвідомлює свою готовність до вирішення конфліктної ситуації і запевняє в цьому клієнта;

6) напрямок учасників на виявлення їх потреб – соціальний працівник спрямовує процес, але не його зміст, веде записи;

7) введення учасників у фазу вироблення альтернативних рішень – проведення «Мозкового штурму» з метою накопичення альтернативних рішень, записи корисних відомостей при роботі з клієнтом;

8) володіння мистецтвом переговорів [3, с. 110].

Таким чином, соціальний працівник, виступаючи в ролі медіатора, активізує здатності людей вирішувати проблеми і виходити зі скрутних ситуацій; налагоджує зв'язки між конфліктуючими сторонами.

Слід зазначити, що американські конфліктологи довели, що навіть сам факт присутності соціального працівника незалежного від конфліктуючих сторін може стати надзвичайно важливим чинником позитивного вирішення конфлікту.

Підсумуємо, що виконання соціальним працівником ролі медіатора означає, що він повинен бути готовий до зміни співвідношення сил і соціальної динаміки конфліктних відносин з допомогою впливу на переконання і поведінку сторін конфлікту, надаючи їм необхідні знання та інформацію, використовуючи більш ефективно потенціал переговорного процесу і допомагаючи учасникам прийти до спільного рішення.

Список використаних джерел

1. Альтернативне вирішення спорів (медіація). URL:<http://avantgardelaw.webnode.com.ua/mediation/> (дата звернення: 20.04.2023).

2. Гірник А. М., Горова А. О., Дума Л. П., Землянська В. В., Кабаченко Н. В, Коваль Р. Г., Пилипів Н. Я., Савчук О. М., Філь С. С. Соціальна робота і програми відновного правосуддя : теорія та практика. Посібник для викладачів. К.: Видавець Захаренко В. О., 2009. 188с.

3. Лазаренко М. М. Імплементация медіації в правову систему: міжнародний досвід та перспективи інституціоналізації в Україні / М. М. Лазаренко. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2015. Вип. 124(2). С. 109-111.

4. Лях Т. Л., Спіріна Т. П. Медіація як соціальна технологія посередництва у конфліктних ситуаціях / Т. Л. Лях, Т. П. Спіріна. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка : зб. наук. пр. / за ред. : В. С. Курило. Луганськ : ДЗ “ЛНУ імені Тараса Шевченка”, Сер. Педагогічні науки*. 2015. № 2 (291). Ч. 1. С. 37-47. 28

5. Петришин Л. Й. Роль соціального працівника як медіатора у врегулюванні конфліктів. *Педагогічна освіта: теорія і практика: Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*, 2017. Вип. 24 (2-2017). Ч.2. С. 163 – 171.

6. Техники и технологии эффективной медиации. Режим доступа : <http://studme.org/> (дата звернення: 20.04.2023).

Анна Доценко

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота, освітньо-професійна програма «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія» Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» м. Полтава, Україна

Вікторія Степаненко

доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри соціальної педагогіки Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» м. Полтава, Україна

КОЛИСКОВИЙ СПІВ ЯК СОЦІАЛЬНО-ТЕРАПЕВТИЧНИЙ ЗАСІБ ВІДНОВЛЕННЯ ЕМОЦІЙНОЇ РІВНОВАГИ ДИТИНИ

У статті проаналізовано основні аспекти відновлення емоційної рівноваги дитини соціально-терапевтичним засобом – колисковий спів. Зазначено, що складовими терапевтичного простору колискового співу є: психоемоційний стан людини, яка наспівує колискову; тілесний контакт; вібрація голосу; закладені позитивні формули; константність та ритм; образність, контакт з ресурсами. Констатовано, що колисковий спів виконує захисну функцію і є універсальним соціально-терапевтичним засобом, що забезпечує, перш за все, емоційну рівновагу дитини.

Ключові слова: соціально-терапевтичний засіб, колисковий спів, дитина, емоційна напруга, терапевтичний простір.

Постановка проблеми. Діти є надзвичайно психологічно вразливими, особливо в умовах надзвичайних ситуацій, тому необхідно забезпечити їм емоційно комфортне середовище виховання і розвитку, сприяти відновленню емоційної стабільності та рівноваги [4]. Музикотерапія сприяє покращенню психофізичного стану людини та відновлення її емоційної рівноваги [1]. В умовах значних масових заворушень, воєнних дій важливо знайти такі засоби допомоги, які могли б могли практикувати самі батьки вдома [3]. Колискова пісня є ефективним засобом музикотерапії, що допомагає дитині подолати тривожні почуття, створити